Berliini ülikoolis loodusteadusi ja asus siis Virumaale oma mõisu (Aaspere ja Sauste) valitsema, tõustes peagi Eestimaa rüütelkonna peameheks ja olles kuni a. 1912 Vene riigi-nõukogu liige. Suurt osa etendas D. aa. 1917—18 Eesti rahvuslikkude iseseisvus-püüete vastasena ja Balti-Saksa aadli huvide eest-võitlejana. Tugides enamlaste dekreedile 2. XI 1917 rahvaste enesemääramis-õiguse kohta tunnistas Eestimaa rüütelkonna komitee 30. XI 1917 enda Eestimaa seaduslikuks esindajaks, kuulutas Eestimaa Vene riigi alt lahkunuks ja otsustas paluda Saksa valitsuse sõjalist kaitset. Jaanuaris 1918 saatis D. salajase saatkonna Saksa vägede võimalikult rutulist tulekut paluma. 1918. a. veebruaris laskis kohalik enamlaste valitsus D.-i ühes teiste Eesti mõisnikkudega vangistada ja Peterburi Krestõi vangimajja viia, kust D. 1918. a. märtsis vabaks lasti. Eestimaale tagasi jõudnud, andus D. täie jõuga Balti hertsogiriigi ülesehitamise tööle, püüdes anda sellele aadli kavatsusele kõigi Baltimaade rahvaste ühise ettevõtte ilmet. 9. IV 1918 peeti Tallinnas ära n. n. »Landesversammlung«. Sellel D.-i juhatusel ärapeetud koosolekul, millest okupatsioonivõimude survel aadli, luteriusu vaimulikkude ja linnade esindajate kõrval ka 16 endist vallavanemat eesti rahva näilikkude esindajatena enam-vähem sunnitud olid osa võtma, andis vallavanemate enamus sakslaste ägedal pealekäimisel oma nõusoleku rüütelkonna otsusele Vene riigi alt lahku lüüa. 12. IV 1918 Riias ärapeetud n. n. Eesti-Liivi »Landesrat«, millest D. Eestimaa rüütelkonna saadikuna osa võttis, otsustas Saksa keisrit paluda, et see toetaks iseseisva Balti riigi asutamist, mis Preisimaaga personaaluniooni astuks. Selleks saatis Landesrat D.-i juhatusel delegatsiooni Saksa valitsuse juurde, kellele riigikantsler 21. IV 1918 antud vastuses lubas ülestõstetud küsimused heatahtlikult läbi kaaluda. Saksa okupatsioonivõimu kokkuvarisemisel püüdis D. Balti riigi loomise kavatsust päästa mööndustega Eesti rahvuslikkudele huvidele, kuid ei leidnud Eesti tegelaste poolt mingisugust vastutulekut. 5.—9. XI 1918 Riias ellukutsutud Balti valitsus (n. n. »Regentschaftsrat«) ei saanud Saksa revolutsiooni puhkemise tõttu enam jalgu alla. Eesti riigi tekkides pidas D. paremaks Saksamaale (Hannoveri) siirduda. *T.*

DIDO (Tiido) Andres, vanem Eesti politiline emigrant, sünd. 20. VIII 1855. a. Helme klk. Riidaja-Toosil põllumehe pojana, õppis aa. 1871—73 Tartu klassilises gümnaasiumis, kust oma politil. meelsuse pärast oli sunnitud lahkuma. C. R. Jakobsoni vaimustatud pooldajana tegi D. »Sakalale« kaastööd ja käis ühes Jakobsoniga Tartu Eesti Põllum. Seltsi esindajana 1882. a. Riias »põllumeeste (s. o. suurpõllumeeste) kongressil«. Juba Tartus oli D. saanud E. Barki (vt.) sõbraks ja mõttekaaslaseks; viimasega jäi D. ka siis ühendusse, kui Bark emigreerus. Välismaalt saatis Bark D.-le illegaalset kirjandust, mida D. juurest läbiotsimisel suurel hulgal leiti. D. mõisteti 3 a. vangi ja saadeti peale karistusaja möödumist administratiivkorras Baltimailt välja. D. valis oma elukohaks esiti Kaasani, sõitis siis a. 1888 ühe perekonna koduõpetajana Genfi, kus ta ülikoolis sotsiaalteaduste alal oma haridust täiendas, ning siirdus sealt Pariisi, mis saab ta jäädavaks asukohaks. Pariisis elatas ta end keelte õpetamisest, seejuures ka prantsuse kultuurelu avaldusist osa võttes: oli m. s. Pariisi rahva-ülikooli raamatukogu-hoidja ja mitme sotsialistliku ja teadusliku ajakirja kaastööline. Eesti soost üliõpilastele, kunstnikkudele, käsitöölistele, ka politilistele põgenejatele (peale 1905. a.) oli D. alati nõu ja jõuga abiks. A. 1906 hakkas ta väikest ajakirja »Õigus« välja andma, mille ülemisel veerel olid pealkirjad »Maa ja metsad tagasi!« ning »Piirirahvad, ühinege!« Ajakirja ilmus umbes 7 nr.-it. — Kui 1918. a. Eesti esindajad Pariisi tulid, andis D. neile oma kaasabi. Albert Thomas' juhatusel oli sel ajal Pariisis asutatud rõhutud rahvaste komitee, mille liikmena D.-le osaks sai Prantsuse välisministri Pichon'i jutul käia Balti rahvaste, eriti Eesti õigusi kaitsmas. Lühikest aega oli D. ka Pariisis Eesti saatkonna sekretäriks. — D. suri Pariisis 29. VIII 1921 südamehaigusesse.

Pvl. 1921, nr. 231, 243, 244; Vaba Maa 1921, nr. 231; E. Kirj. 1922, lk. 275 j.; A. Kruusberg, Eesti Ajaloo Arkiiv nr. 2. *R. K.*

DIETRICH III DAMEROW, Tartu piisk. 1379—1400. Oli keiser Karl IV salasekretär, valiti Tartu piiskopiks Tartu toomkapiitli poolt peale piisk. Heinrich I surma (a. 1377). D.-i valimise kinnitas paavst Urbanus VI, jättes kinnitamata vastaspaavst Clemens VII poolt sesse ametisse määratud ordu kandidaadi, Tartu toomkapiitli praosti Albrecht Hecht'i. Viimane haaras enda kätte T. piiskopkonna lossid, astus Vastseliinas venelastega läbirääkimistesse ning muutus seega maale hädaohtlikuks ja ka ordule koormavaks, nii et ordu oli sunnitud talle resigneerumise eest suure summa raha maksma ja lubama ta karistusest loobuda. A. 1385 maale jõudnud D. teotses ühes teiste prelaatidega ordu vastu. Kui ordu altkäe-maksude abil kuurias aa. 1393 ja 1394 oli saavutanud paavst Bonifatius IX bulladega tolleaegse Riia ppiisk. Johannes IV Sinten'i ümberpaigutuse Aleksandria patriarhiks, samuti Preisi kõrgmeistri Konrad v. Wallenrodt'i venna Johannese nimetamise Riia ppiis-